

The best advertising medium to reach 230,000 Slovenians in United States. American in spirit, foreign in language only.

Clevelandska Amerika

Issued three times a week. Official Organ of 85 Slovenian Societies and Organizations.

NO. 22. CLEVELAND, OHIO, MONDAY, JANUARY 31, 1916. LETO IX. — VOL. IX.

Predsednik Wilson pozdravljen v Clevelandu. Brandeis sodnik. Novice iz bojišča.

—Amerika se ne boji nikogar! Edino, česar se jaz bojim, je, da nisem pripravljen spoštovati svoje dolžnosti. Bojim se nevarnosti sramote. Me potrebuje moč, ki so pripravljene boriti se, sicer pa imamo moč dovolj. Ne vem, kaj nam prinese prihodnji dan. Povem pa, da se nahajamo v jako nevarnem položaju. Nevarnosti, ki nam pretijo, niso naše lastne, in nikakor niso pod našo kontrolo. Kongres ne ve, kaj bi naredil, če ljudstvo ne ve. (Narodna pripravljenost nima ničesar opraviti s politiko. Mi ne čemo osvajati. Niti ene pediti zemlje ni na svetu, katero bi Amerikanci želeli osvojiti. In vi lahko računate na moje srce in moje sklepe, da vam bom ohranil mir in vas ne bom zapeljal v vojno, toda vi morate biti pripravljeni, da ohranite svojo čast!)

Gorenje besede so izvzete iz Wilsonovega govora v soboto zvečer, ko se je mudil predsednik prvič, odkar prebiva v Beli hiši, v Clevelandu. Predsednik Wilson je dospel v Cleveland v soboto, ob 7. zvečer na E. 55th St. postaji Pennsylvania železnice s posebnim vlakom. Kljub precejšnemu naliivu se je zbrala okoli postaje in po Euclid ave. tako ogromna množica ljudi, kot še nikdar v Clevelandu. Ljudje so čakali v vrsti več ur, da vidijo priljubljenega predsednika, ki se je podal na potovanje, da govori po deželi za vojaško pripravljenost Zvezdjenih držav. Ko se je pokazal predsednik pri avtomobilu, so zagrmeli tisočeri in tisočeri glasovi. Moral je vstati in se odkriti ljudem. Ponovno in ponovno je ljudstvo klicalo: "Wilson! Wilson!" In zopet je vstal predsednik in se smejal dobrosrčno na vse strani in odkrival. Potem pa je odpeljal njegov avtomobil proti hotelu. 400 policistov je in ogromno število skrivnih policajev je zastražilo Euclid ave. Nastanil se je v Hollenden hotelu, nakar je ob 8. uri zvečer imel govor v Grays Armory, kamor je dospel 2600 oseb. Navzoči so bili samo člani trgovske zbornice, zastopniki društev in časopisja. Wilson je želel, da govori na prostem, toda odbor, ki je imel to stvar v rokah, je dejal, da ne more biti govoren za toliko množico, ki bi se zbrala. Ko je predsednik končal svoj govor v Grays Armory, se je podal nazaj v hotel. Pred hotelom pa ga je čakalo najmanj 10.000 ljudi, ki so pričeli kričati: Govor, govor, hočemo! Wilson se je podal na verando pred hotelom, in kljub dežju je imel kratek nagovor na ljudi. Neprestani "hura" klicali so odmevali predsedniku. In ko je končal, so zopet zahtevali govor. Nato je dejal predsednik množici: Ljudje, truden sem. V konstituciji ni zapisano, da bi moral ves dan govoriti, in vendar sem govoril že ves dan. (Poleg tega sem pa tudi član unije, in vzel bi mi unijsko kartico, če bi govoril čez "overtime"). Nato se je predsednik poslovil. Se nekaj misli iz govora predsednika: Vse svet je v ognju. Mi ne smemo mirno sedeti in misliti. Mi ne moremo kontrolirati ognja. In tudi ne vrljamem, da mora biti ogenj do nas, pač pa moramo biti pripravljeni, da ga ob pravem času pogasimo. Kar jaz prošim od vas, je pridobiti patriotizma, ki je bil tako krasno splošno z ameriško revolucijo. Jaz verjamem v mir. Jaz ljubim mir. In bil pravi Amerikaneec, da ljubim miru, pa tudi vem, da mir nekaj velja. In če hočemo imeti mir, moramo imeti respekt. Čas je, da se pripravimo na obrambo. Kaj naj branim? Ali mi je treba pripovedovati? Mi hočemo braniti pravice in svobode našega naroda proti drugim narodom. Koliko vojaštva potrebujemo, o tem so razni načrti. Jaz zahtevam armado 500.000 dobro izurjenih moči, ki se postavijo v obrambo naroda, kadar je potreba.

Predsednik Wilson je ostal ves dan v Clevelandu. Proti počinu v nedeljo se je odpeljal v Milwaukee. V Clevelandu je doživel naravnost sijajen sprejem, iz česar se sklepa, da je ljudstvo za Wilsona.

—Poročili so se: John Pečkar in Jennie Vehovec; Peter Kozar in Ana Božič; Frank Pencina in Mary Znidarski. Bilo srečno!

—Prebivalci celega mesta se pritožujejo, da mesto ne odvažajo odpadkov, smetij in pepela iz njih dvorišč. Ponemok se ni pokazal tak voz že od meseca septembra. Župan Davis je v soboto najel avtomobil in se vozil po mestu, da se prepriča, če je to resnica. In videl je povsod cele gore odpadkov, smetij in pepela. Izjavil pa je, da je pri čistilnem oddelku 35 inšpektorov, ki nimajo skoro nobenega dela, pa veliko plačo vlečejo, delavcev pa ni, ki bi vozili odpadke proč. Zato je župan takoj dal povelje, da se nemudoma spodi iz te službe 30 nadzornikov in jih ostane samo pet še, kar zadostuje za denar pa, ki se na ta način prihrani, se namreč več delavcev in voz, da odvažajo nesnago.

—Ponočne barabe so zopet imele svoje orgije v nedeljo ponoči. Čutili so se varne, kajti na cesti ni bilo policistov, ki bi jim s kolci pretipali trde butice, polne neolikaniosti in slame. Vsa clevelandska policija je bila na nogah, da čuva nad življenjem predsednika, ki se je mudil v mestu. Zato so hrbovske barabe tem huje razsajale. Od enajste ure pa do sedmih jutraj je bil tak vrišč po cestah, kot v kakih avstrijskih zakonitih vasi, kadar koljejo svinje. Mi nikakor ne verujemo, da bi bili takšni ponočnjaki ameriški državljani ali člani kakih društev, ker taki ljudje spoštujejo sami sebe in bi se ponižali v svojih in v očeh drugih, če bi celo noč razsajali po cestah. To morajo biti zavrženi ljudje, zrelenci, par let šele v Ameriki, nezavedne brez društev, avstrijski šlapci, ki menijo, da gredo v klavnico za cesarja, pa razsajajo pred smrtjo. Pošten Slovenec, ki je državljan, ne bo delal celo noč sramote narodu z divjanjem po cestah. Preskrbljeno je za prihodnjo nedeljo, da ne bo tako. Policistov je dovolj na razpolago. Človek se trudi, da pribori narodu pred javnostjo dober ugled, pa mu barabe z divjanjem ponoči pokvarijo vse, da kažejo s prsti za nami: glej jih divjakov!

—Policija je očitno trdno odločena, da prežene vse nemoralne iz Clevelanda. Sicer je začela zapirati le ljudi nižje vrste in se v visoke kroge še ni pogledalo, dasi je tudi tam mnogo nemoralnežev. Pa tudi huče kazni nakladajo sedaj sodniki moškim in ženskam, katere dobi policija v sumljivih hišah. Mary Serbanovic, 3943 E. 53rd St. 14 let stara, je bila poslana za nedoločeno dobo v poboljševalnico, ker so jo dobili v neki hiši z nekim moškim. Njen zapeljivec pa je dobil 6 mesecev ječe. Ravno tako je bila obsojena Ana Stience, 15 let stara, 1747 E. 18th St. in njen ljubček.

—Milostno je obsodil direktor javne varnosti, Sprosty, dva policista, ki sta se napila. Ob-

sojena sta bila samo, da ne dobita deset dni plačo. Ponavadi so take policiste spodili iz službe.

—Vsled opeklin, dobljenih pri pranju dne 19. jan. t. l. je umrla v bolnišnici, dne 27. jan. rojakinja Mary Skrajnc, v starosti 21 let. Ranjka je bila domaća iz Velike Loke na Dolenjskem. Tudi zapuščina moža in 15 mesecev starega otroka in brata, v starem kraju pa očeta, tri brate in sestro. Bila je članica društva Danica, št. 11 SDZ, katero društvo ji je priredilo danes lep pogreb. Počivaj v miru!

—Skoro imela bi ljudje v soboto nekega šoferja, ki je na St. Clair ave in E. 6th St. povozil nekega dečka, ki je prodajal časopise. Ljudje so ga tepili in obmetavali s kamenjem, policija pa je komaj rešila množico. Po mnenju policije pa je bil dečko sam kriv, ker se je nalašč postavil pred avtomobil, da bi nagajal šoferju.

—V soboto je prišel na glavno policijsko postajo John Mason iz Toledo in prosil, naj ga zapro. Ukradel je lansko leto \$800, in sedaj je slišal, da ga lastnik tega denarja preganja in da mu je ljubil smrt, česar se je tat tako ustrašil, da se je dal zapreti, da ne pride mashevalcu v roke.

—Policija v New Yorku je zaprla Allen Clarka, ki je v Clevelandu z napacnim čekom ogoljufal The Cleveland Trust Co. za \$600. Pravil je, da ima velika petrolejeva zemljišča v Canadi.

—Državna davčna oblast je odločila, da se nihče več ne more pritožiti proti previsoki odmerjeni davkom iz leta 1915. Ta zadeva se tiče tisoče davkoplačevalcev, ki bodo precej nezadovoljni s to odločbo.

—Župan se je nasvetovalo, naj hodijo policisti v civilni obleki okoli, le policisti, ki pazijo na promet, naj nosijo uniformo. Županu ne ugaja ta načrt, pač pa bi rad imel 50 policistov na konjih, toda mestna blagajna ne pripušča takih izdatkov.

—V sredo, dne 2. februarja, v mači Grdinovi dvorani se vrši redna mesečna seja Jugoslovanskega Sokola.

—Mentor Knittink Mills je razpisala \$500 nagrado onemu, ki prime napadalca, ki je streljal na predsednika te družbe.

—O smrti g. A. Mladica smo izvedeli še sledeče podrobnosti: Anton Mladic, 78 let star, doma iz Žužemberka na Dolenjskem, je imel navado, da si je stavil v posteljo razgredo opeko, da si je grel noge. Tako je napravil tudi 4. dec., ker se je pa opeke najbrže držala žerjavica, se je zgledala postelja. Zjutraj so našli zgorelo truplo. Pokojni g. Mladic ima v Ameriki 6 sinov, izmed katerih je eden, Slovencem dobro znani Mr. Mohor Mladic, potnik za žganje in likerje iz Chicago.

—V nedeljo popoldne se je vršil sestanek društvenih predstnikov in tajnikov glede Narodnega Doma. Udeležilo se je 26 tajnikov in predstnikov, ki so zastopali 26 različnih društev, pripravljenih financirati podjetje Narodnega Doma. Če se teh 26 društev dobro zavzame, dobi Cleveland kmalu Narodni Dom. Ta teden enkrat se vrši seja inkorporatorjev, na kateri se dopoljšuje društvo predlogi glede pristopne družbe za Narodni Dom, in tekom kakih 6 tednov se vrši prva seja onih društev, ki so člani inkorporirane družbe "Narodni Dom". O tem bomo v eni izmed prihodnjih števil natančneje poročali.

Znani delavski zagovornik je bil imenovan od predsednika najvišjim sodnikom dežele.

Washington, 30. jan. Včeraj je predsednik Wilson imenoval odvjetnika Louis D. Brandeisa za vrhovnega sodnika najvišjega zvezinega sodišča v Washingtonu, namesto umrlega sodnika Lamarja. Imenovanje Brandeisa za vrhovnega sodnika je presenetilo vse kroge, in ko so na borzi v New Yorku zvedeli to novico, so padle celo delnice raznih korporacij in trustov. Brandeis je bil oni, ki je najbolj preganjal sleparske kompanije, železnice in truste, s čimur si je pridobil svetovno slavo. Njega so delavske unije vedno naje, kadar je bilo treba pred sodiščem govoriti v obrambo pravice. Brandeis je sicer žid, toda goreč zagovornik delavskih interesov. On je prvi žid, ki je dosegel to častno stopnjo. Senat mora potrditi njegovo imenovanje, in čuje se, da bodo senatorji nasprotovali predsedniku pri tem imenovanju. V ponedeljek se zbere senatni odbor za sodnijske zadeve, in govori se, da bodo obtožili Brandeisa, da je "osebno nesposoben" za tako važno mesto. Predsednik Wilson, o katerem so mislili, da bo imenoval katerega odvjetnika bogatih trustov za to mesto, bo sam nastopil potrebno pot, da se imenovanje Brandeisa potrdi. Delavsko konferencija premožarjev, ki se vrši v Indianapolisu, je enoglasno odobrila imenovanje Brandeisa vrhovnim sodnikom.

San Diego, Cal., 29. jan. V Otay dolini, kjer se zbira voda za mestno porabo, se je včeraj podrl jez in voda se je razlila po mestu in okolici. Pri tem je bilo mrtvih najmanj 50 oseb.

Washington, 29. jan. Položaj z Nemčijo se je zopet poostiril. Gre se še vedno radi torpedirane parnika Lusitania. Amerika na vsak način zahteva, da Nemčija označi torpediranje Lusitanije kot zločin, ker pa Nemčija najbrže tega ne bo storila, se bodo razmere zopet poslabšale.

Washington, 29. jan. Državni tajnik je danes naznanil newyorškim pristaniškim oblastem, da pustijo italijanski parnik Verona odpeljati iz newyorškega pristanišča, kljub temu, da ima ta parnik na krovu dva topova. Ameriška vlada je dobila iz Rima zahtevanje, da se bodo topovi rabilisamo za obrambo in ne za napad.

—Na lepkih za razprodajo g. A. Kausek, se je urinilo nekaj napak na angleškem opisu, in sicer so napačno stavljeni napisi za "Furs" je nad opisom oblek, za "Evening and Party Dress" pa nad "Furs" in pri ženskih in deških oblekah se mora glasiti namesto vredne \$1,50 vredne \$15,00. Gosp. Anton Kausek se je izrazil, da podari oni osebi, ki je pisala anonimno pismo glede teh napak, posebno darilo, ako se oglašajo osebno v trgovini. Ker so bili lepaki izvršeni v veliki naglici, je to vzrok, da se je urinil tiskarski škrat.

—Ogromne dobičke je napravila lansko leto clevelandska tvrdka The Grasselli Chemical Co. 1. januarja, 1916, je imela ta kompanija v blagajni \$7.210.000 čistega dobička, da se razdeli med delničarje. Napovedala se je 41 odstotna dividenda. Torej kdor ima pri tej kompaniji recimo \$10.000, bo dobil \$4.100 na samih obrestih za eno leto.

Francoske vojne zube.
Bristol, 29. jan. M. Longuet, francoski socialistični poslanec, ki se je mudil pri delavski konferenci v tem mestu, je bil vprašan, kolikšne so francoske zube v sedanji vojni. Izjavil se je, da je bilo dosedaj 800.000 vojakov ubitih, 1.400.000 ranjenih in 300.000 ujetih. Torej bi znašale skupne francoske zube v tej vojni 2.500.000.

Miru ne bo brez zmage.
London, 29. jan. Kralj je potrdil vojaško postavbo in podaljšal parlament do 15. februarja. Ob tej priliki je imel angleški kralj govor sledeče vsebine: Osemnajst mesecev se bori naša armada in mornarica z zvestimi in vztrajnimi zavezniki za svobodo in postavbo Evrope. In nesli bodemo zastavo do končne zmage. Mi ne bomo odložili orožja, dokler ni svoboda Evrope zagotovljena in dokler niso uničeni vsi sovražniki naše civilizacije.

House v Berlinu.
Polkovnik House, izvanredni in zaupni poslanec predsednika Wilsona, je dospel danes sem iz Švice in preživel ves dan pri poslaniku Girardu, katerega gost je. Polkovnik House bo govoril s cesarjem prihodnje dni, ko pride slednji v Berlin. House ima nalog, da obišče vse vladarje v Evropi, da poizve, koliko je upanja na mir.

Turški poraz.
London, 29. jan. General Townsend, ki zapoveduje o nim četam, ki so obkoljene v Kut-el-Amar, poroča, da so se Turki umaknili iz svojih strelnih jarkov pri utrdbi Kut in se podali za eno miljo nazaj. Nobenega poročila ni o armadi generala Aylmerja, ki hiti obkoljenim Angležem na pomoč.

86 ladij zgubljenih.
London, 30. jan. Odkar je vojska zbruhnila do konca oktobra je bilo potopljenih 254 angleških ladij, ki so nosile skupno 542.648 ton. Izmed teh jih je bilo 171 potopljenih po podmornih, 46 od bojnih ladij in 37 od min. Poleg tega jih je bilo še 581 drugih ladij potopljenih na posledicah vojske ali pa radi vremena, pomot, itd. Vse te zube znašajo kako osimno vseh angleških ladij.

Bombe nad Parizom.
Pariz, 30. jan. Prvič tekom enega leta so pripluli nemški Zeppelin nad Pariz ter zagnali mnogo bomb v mesto. Ubitih je bilo deset oseb in 30 ranjenih. Zeppelin so prišli nad Pariz ob pol desetih zvečer. Na oddano znamenje je bila vsa pariška straža pokoncu. Mnogo francoskih zrakoplovov se je dvignilo in po kratkem boju z nemškimi Zeppelin so se slednji umaknili. Nemci so imeli dva poškodovana Zeppelina. Bombe so v Parizu naredile tudi precejšno škodo na hišah.

Francoske zube.
London, 30. jan. Nemci so pričeli z novo ofenzivo na francoskem bojišču, katere se je deloma Nemcem posrečila. Posebno hudo so napadali Nemci v Artois okraju, pri Neuville, kjer so se neprestano zadirali v francoske vrste. V petek so po silni kanonadi napadli z jako ogromnim številom infanterije francoske strelne jarko na fronti več kilometrov. Napad se je Nemcem posrečil, kakor poročajo iz Berolina, Nemci so zasedli vas Frise in zajedno so dobili več kot tisoč čevljev fronte in francoskih strelnih jarkov, pri Neuville pa so dobili 1500 čevljev dolgo fronte. Zaplenili so 1100 francoskih vojakov ter 28 strojnih pušk.

Francosko poročilo o boju.
Pariz, 30. jan. Francosko uradno poročilo o tem boju je drugačno. Generalni štab izjavlja, da so bili vsi nemški napadi odbiti, razven ob bregu reke Somme, kjer se jim je posrečilo pograti oddelke francoskih čet iz vasi Frise. Zajedno se naznanja, da so Nemci ustavljeni od nadaljnjega prodiranja, in da je bila večina strelnih jarkov zopet odvzeta Nemcem.

Rusi na Kavkazu.
Petrograd, 30. jan. V Kavkazu so Rusi zopet izvojevali zmago nad Turki. V Petrogradu se v uradnih krogi naznanja, da je prodrla ruska armada že tako daleč, da je upanje, da se bo lahko združila z angleško armado, ki operira v Mesopotamiji.

Avstriji na Balkanu.
Dunaj, 30. jan. Avstriji napredujejo na Balkanu: Avstrijske čete so zasedle pristanišče Alessio in avstrijske čete so se utaborile v San Juan di Medua. Kot se poroča iz Dunaja, vlada sedaj v Crngori mir; Avstriji so zaplenili v Crngori 341 topov, 50.000 pušk in 50 strojnih pušk.

Rusko uradno poročilo.
Petrograd, 30. jan. Poroča se, da namerava nemški cesar garskim kraljem in med grškim prirediti konferenco med bul-prestolonaslednikom, Ruske čete napredujejo na Kavkazu zapadno od Mesgheri, in Rusi so zasedli važno mesto Khyskala, petnajst milj južno od Erzeruma. Ob istem času so napredovale tudi ruske čete pri Vanu in jezeru Urumiah, kjer so bili Turki poginili v beg s teškimi zgubami. V Kandalanski gor-skem prelazu so Rusi poginili v beg nadaljne turške čete.

150.000 Turkov za Bulgare.
Petrograd, 30. jan. Reuterjev brzojavni urad poroča: Iz dobro poučenih virov se poroča, da se je v Traciji pridružilo 150.000 mož turške vojske. Bulgarska ter turška armada ste pripravljene za slučaj grške zveze z zaveznicami.

Položaj Nemcev v Rusiji.
Petrograd, 30. jan. Poroča se, da je pričelo v Vilni, katero mesto imajo Nemci zasedeno, goreti, in da je ogenj naredil ogromno škodo nemškim vojaškim zalogam. Ujetniki, ki so jih dobili ruski vojaki, pripovedujejo o silno slabem stanju nemške armade v Pinskem močvirju. Zemlja, kjer se mudi nemška armada, se je mačoma otajala, in izpod zemlje je prišla tako ogromna množina vode, da so bile vse nemške utrdbे uničene, kakor bi bile bombardirane z najtežjimi topovi.

Socialist na važnem mestu.
Pariz, 30. jan. Belgijski kralj Albert je imenoval svetovno znanega belgijskega socialista Vandervelda za načelnika komisarijatskega oddelka belgijske armade.

Proti nemški izgredi.
Lausanne, Švica, 30. jan. Sv. carji so priredili mnogo demonstracij proti Nemcem. Včeraj se je zbrala tisočlaska množica pred nemškim konzulatom, kjer so nastali nemiri tako hudi, da je policija zaprla nad sto oseb. Množica je vzel tudi nemško zastavo s konzulata in jo raztrgala. Emille de Coppet, predsednik švicarske republike, je dospel v Lausanne, da preiskuje nemire.

Avstrijsko uradno poročilo.
Dunaj, 30. jan. V mestih Alessio in San Juan di Medua, katere so naše čete zasedle, smo dobili mnogo živeža. Ru-

ške čete so z vso silo napadle pri Ussiecku, toda so bile odbite. Enajst ruskih zrakoplovov je včeraj pripljulo nad našo fronto ob Stripi. Naši topovi so uničili dva zrakoplova.

Rusko uradno poročilo.
Petrograd, 30. jan. Na kavkaški fronti ob jezeru Tortum naše čete napredujejo. Načrt Turkov, da bi napredovali proti Passina dolini, se je ponesrečil. Na nekaterih krajih napredujejo naše čete v snegu, 14 čevljev visokem. Turki vsepovsod bežijo pred našimi četami.

Turško uradno poročilo.
Carigrad, 30. jan. Dne 27. so trije turški zrakoplovi metali bombe na neki sovražnikov monitor, ki je prišel goreti. Nadalje so turški zrakoplovi bombardirali tri sovražnikove vojske ladje, ki so šle na pomoč monitoju. Zadet je bil en torpedni rušilec.

Pariz zopet bombardiran.
Pariz, 31. jan. Sinoči je zopet priplul ogromen Zeppelin nad Pariz, ki se je pa kmalu obrnil, še predno je dospel do sredine mesta. Mesto je bilo popolnoma v temi. Zeppelin, ki je priplul nad mesto v petek ponoči je naredil precejšno škodo. 24 ljudi je bilo ubitih z bombami in 27 ranjenih, med njimi dve ženski in trije otroci. 30 francoskih zrakoplovcev se je dvignilo, da poiščejo Zeppelina, in končno se jim je posrečilo ga dobiti 14.000 čevljev visoko v zraku. Zeppelin se je takoj obrnil, ko je opazil toliko število preganjalcev.

Položaj v Franciji.
London, 31. jan. Nemci poročajo iz Berolina, da so obdržali vse pridobljene točke, katere so Francozom vzeli tekom sobotnih bojev. Nasprotno poročajo Francozi, da so odbili dva infanterijska napada Nemcev.

Povodenj v Californiji.
San Diego, Cal., 30. jan. Povodenj, ki je nastala radi podrtja jez v Otay dolini, je čimdalje huja. Dosedaj so že dognali, da je nad 100 ljudj mrtvih. Pri občni zmešnjavi se je pojavilo toliko roparjev po hišah, ki so kradli nesrečne žrtve, da se je moralo izkrcati vojaštvo treh bojnih ladij Zjed. držav, ki so začeli patrolirati okoli in streljati na roparje.

Submarin zgubljen.
Charlestown, S. C., 31. jan. Eden izmed štirih "K" submarinov, ki so pljuli iz severnih pristanišč proti Floridi, se je spotoma zgubil. Zgubljeni submarin je "K-5".

Topovi za Wilsona.
Milwaukee, Wis., 31. jan. Ko pride predsednik Wilson v to mesto, dobi predsedniški pozdrav. Topničarji narodne garde bodo oddali 21 strelav v počast predsedniku. Wilson bo povedal Nemcem v Milwaukee, da morajo najprvo misliti na Ameriko, potem šele na Nemčijo. Ali naj bodo samo Amerikanci, ali pa naj gredo preko vode.

—Pazite se, kaj pišete v staro domovino. Tam odpirajo vsa pisma, in bi mogoče lahko s svojo preveliko gorečnostjo spravili v zadrego svoje v stari domovini. Ne devajte denarja v pisma, ker ste lahko prepričani, da ne bo nikdar prišel pravemu v roke.

Slovenska Dobrodelna Zveza.

(SLOVENIAN MUTUAL BENEFIT ASS'N.)

Ustanovljena 13. nov.
1910.
v državi Ohio

Inkorpor. 13. marca
1914.
v državi Ohio

Sedež: CLEVELAND, OHIO

VRHOVNI URADNIKI:

PREDSEDNIK: JOHN GORNIK, 6106 ST. CLAIR AVENUE.
PODPREDSEDNIK: PRIMOR KOGUJ, 3904 ST. CLAIR AVE.
TAJNIK: FRANK HUDOVNIK, 1063 EAST 62ND ST.
BLAGAJNIK: JERNEY KNAUS, 1053 EAST 62ND STREET.
VRH. ZDRAVNIK: J. M. SELISKAR, 6127 ST. CLAIR AVE.

ODBORNIKI:

Frank M. JAKAIĆ, 1203 Norwood Rd. Jos. RUSS, 6712 Bonus ave.
Frank ZORIC, 8909 Prosser ave. Frank CERNE, 6033 St. Clair ave.
Anton GRDINA, 6127 St. Clair ave. Ignac SMUK, 1051 Addison Rd.
Anton OSTRI, 1158 E. 61st St.

Sedež vrhovnega odbora se vrši vsako drugo nedeljo v mesecu
okoli 9.30 dopoldne v pisarni vrhovnega urada.
Pisarna vrhovnega urada 1052 E. 62nd St. drugo nadstropje, za-
dal. Cuyahoga Telefon Princeton 1276 R.

Vsi dopisi, druge uradne stvari in denarne nakaznice, naj se
posiljajo na vrhovnega tajnika.

Zvezno glasilo: "CLEVELANDSKA AMERIKA"

Nadaljevanje iz 2. strani.

dvoma se boš ti strinjal z me-
no, da midva, ti in jaz kakor
vsi vladarji imamo skupen in-
teresa, da vsi tisti, ki so moral-
no odgovorni za ta strašen tu-
mor, morajo dobiti občutno ka-
zen."

In sedaj začnemo šele poj-
miti, zakaj so ti nemški voja-
ki umirali, in zakaj se nemške že-
ne jokajo! Neki princ, najsi-
bo kar hoče, uzurpator ali naval-
nik, je bil ustreljen. Raditega
maj se vse peklo stresa nad Ev-
ropo! In oni izmed nas, ki nas
je pretresla novica, da so za-
gnali bombe nad vladarja, so
bili še bolj pretreseni, ko smo
zvedeli, da mečejo vladarji sa-
mi bombe nad otroke in žen-
ske!

Ruski car je odgovoril: Ne-
sramna vojska se je naznanila
slabemu narodu, in nevolja nad
tem, katere sem tudi jaz dele-
žen, je v Rusiji silna. Sprevidim
da se ne bom mogel dolgo več
zdržati pritiska, ki je prišel na
mene, in da bom prisiljen seči
po sredstvih, ki bodo pome-
nila vojsko.

Nemški cesar je na to odgo-
voril sledeče: Nikakor ne mo-
rem smatrati avstrijsko postop-
panje nesramno vojsko. Avstri-
ja ve izkušnje, da Srbija ne
drži obljube, če so na papirju."
In vprašam vas, ljubi doktor
Schaper, če niso na svetu še
druge stvari, ki so na papirju,
pa so neizpolnjive? Ali se ni tu-
di vaš nemški cesar podpisal
na neki tak papir? Ali ni vaš
cesar podpisal v slovesno pri-
segel, da bo varoval nevtral-
nost Belgije, da bo spoštoval
Belgijo kot nedotakljivo, ko se
je pa začela vojska, se je izja-
vil, da ob obljube Belgijcem le
umazana cunja?

Dalje prihodnji.

Iz stare domovine.

Prijazna obetanja. "Neue
freie Presse" poroča, da se vr-
še na kompetentnih mestih po-
svetovanja glede premembe
predpisov za metje žita. Dalje
pravi, da bo po Novem letu ko-
ruza že zmlata in da bo meiz-
ogibno primešavati drugi mo-
ki koruzno moko. Sodi, da se
bo povprek primešavalo 50 od-
stotkov koruzne moke. Tudi se
trjuje, če naj velja še dalje
sedanja določba, da se sme na
dan za osebo porabiti 280 gra-
mov kruha ali 200 gramov mo-
ke, ali naj se ta množina kru-
ha in moke za osebo zmanjša.

Profesor Anton Bezenšek.
Kakor se poroča iz Sofije, je
tamkaj dne 11. dec. umrl naš
gore list profesor Anton Be-
zenšek. Rojen je bil leta 1854.
v Bukovju blizu Celja. Dovi-
ršil gimnazijske študije v Ce-
lju, je napravil leta 1874. zre-
lostni izpit v Zagrebu in začel
leta 1876. izdajati mesečnik
"Jugoslavanski stenograf". Be-
zenšek je priredil prvo steno-
grafijo za slovenski jezik. Le-
ta 1879. se je Bezenšek preseli-
l na Bulgarsko in je po nara-
du bulgarskega naučnega mini-
sterstva priredil sistem bulgar-
ske stenografije. V svojih mno-
gobrojno obiskanih tečajih je

vzgojil ali pomagal vzgojiti ve-
liko število bulgarskih steno-
grafov. Začetkom svojega bi-
vanja v Sofiji je bil ravnatelj
stenografske pisarne pri na-
rodnem sobranju in obenem
profesor v Plovdiv in je podu-
čeval na tamkajšnji realni gim-
naziji. Leta 1910. je bil preme-
ščen v Sofijo in imenovan za iz-
rednega profesorja na vseuč-
lišču, kjer je deloval do svoje
smrti. Pokojnik je bil tudi sicer
literarno delaven in je med
drugimi deli spisal tudi bulgar-
sko slovnico za Slovence in po-
pis Bulgarske. Sodeloval je tu-
di pri mnogih literarnih in poli-
tičnih listih. Za preračun um-
lim žaluje pet bratov, soproga
in dvoje otrok. Zaslužnemu
možu časten spomin!

Umrl je v Ljubljani sin gosp.
Josipa Mačka, gostilničarja,
Avgust trgovski sodnik pri go-
sp. Mencingerju, v zorni
mladosti. Bil je jako nadarjen
mladenič.

V Ljubljani, na Elizabetni
cesti št. 7. je umrla gospa Ma-
rija Kuster, nadučiteljeva vdo-
va, tačca gosp. Val. Koželja in
A. Bihra, v visoki starosti.

Umor in somor. V nekem
varite-gledališču na Dunaj, je
blagajnik Franc Müller med
predstavo ustrelil delavko Ma-
rijo Vrabec, ker mu je o povel-
dala ljubezen, in potem še sebe.

Na Sempetrsko cesto v Go-
rici so torej zopet letele grana-
te iz italijanskih topov, kakor
je razvidno iz uradnega poro-
čila. Na levi strani ceste proti
Sempetru stoji veliko poslopje
škofskih zavodov, ki je bilo že
nekoliko poskodovano. Včeraj
smo čuli, da je to poslopje
baje mnogo trpelo v sled seda-
njega obstreljevanja. Najbrže
je trpela zopet tudi deželna
umobolnica tik ob desni strani
ceste.

Ob soški fronti je padel Vik-
tor Pajnič, enoletni prostovo-
ljec, telnik, v starosti 20 let.
Hrvaške šole za begunske
otroke na Moravskem. Dovo-
ljenje za otvoritev hrvaških
šol na Moravskem za begunske
otroke iz Istre, je že izdano, ali
poročajo istočasno z Moravske-
ga, da dotična okrajna glav-
arstva še niso dobila izkaza uč-
teljev; zato naj se učitelji obr-
nejo kar naravnost na okrajno
glavarstvo v Moravski, Trebo-
vi, Zahrebu in Zumpreku.

Drobne novice s Štajerskega.
V Poljčanah je skočil 8. decem-
bra neki pešec 87. pešpolka z
vozečega vlaka in je bil ubit.
Na progi Slovenska Bistrica-
Poljčane je vlak povozil neke-
ga berača Wohlmuttha. Na Pra-
garskem je povozil vlak pri pre-
mikanju črnogoriškega delav-
ca Antona Pušnika.

Preskrba Ljubljane z moko.
Graska "Tagespost" priobčuje
naslednji dopis: V nekem poro-
čilu iz Ljubljane je opozarjal
vaš cenjeni list na kalamitete
z moko, ki se pojavljajo tu in
tam v našem mestu. Vaš poro-
čevalec je istočasno namignil,
da so nastale te kalamitete
vsled tega, ker organi mestne
aprovizije daje moko pravočasno
ne naročajo. Smatram le na de-
stvo, da je občina za pravočas-
no naročanje moke vedno naj-
natančneje skrbela in da ima

pri centrali na Dunaju že naro-
čeno, pa še ne dohvačeno mo-
ko običajno 800.000 do 900.000
kron v dobro. Na dan vaše no-
tice smo imeli v dobro 886.000
kron. Nato je bilo običajno naka-
zanih 30 vagonov moke; od teh
vagonov pa ni prispel še niti
eden v Ljubljano. Neglede na
to je podpisani župan odredil,
da se nakáže centrali še 200.000
kron, tako da imamo vplačanih
na račun prihodnjih dobav se-
daj 906.000 kron. Kalamitete
v Ljubljani torej niso nastale
zato, ker moka ni bila pravo-
časno naročena, vzroke je, ka-
kor je gotovo tudi vašemu ve-
lečenemu uredništvu znano, is-
kati marveč druge. Take ka-
lamitete niso nastale v Ljublja-
ni, temveč tudi v drugih avstrijs-
kih mestih. Zahvaljujoč se
vam za sprejem tega pojasnila,
bilježim z vsem spoštovanjem
dr. Ivan Tavčar, župan.

Zdravstveni urad štajerske
namestništve javlja, da je zbolel
v Celju vojak, ki je došel z juž-
nega bojišča, na pegasti vroči-
ci.

Iz Vranskega poročajo: V
četrtak, dne 9. decembra smo
imeli velik požar; zgorela so
pri Šentaku gospodarska po-
slopja in kozolec. Živino so re-
šili, drugih premičnin je mno-
go zgorelo. Škoda je precej-
šnja. Hišo se je posrečilo rešiti.
Lastne otroke in sebe je ho-
tela zaklati v Eggenbergu pri
Gradcu magacinerjeva žena
Martina Brandner. Silno histe-
rična ženska je bila na svoje-
ga moža skrajno ljubosumna
in je sklenila, da gre z otroci
vred v smrt. V ponedeljek zju-
traj je vzela navaden pipec ter
je 8 letnega sina Erika in ter
2 in pol leta staro hčerko Olga
strašno razmesarila na prsih.
Nato si je prerezala žile na ro-
ki. Mož, ki je spal v kuhinji, se
je vzbudil od kričanja otrok,
vdril v spalnico ter zagledal
strašen prizor. Vsi trije so tež-
ko ranjeni. Prepeljali so jih v
bolnico, fant bo najbrž umrl.

Luka Pintar v Ljubljani je
umrl profesor Luka Pintar,
ravnatelj študijske knjižnice v
Ljubljani in slovenski pisatelj
Naj počiva v miru!

RAZNO.

GORICA POD ZEMLJO.

"Az Est" priobčuje nastopni
dopis svojega poročevalca. Po-
novno sem prehodil Gorico.
Od 30.000 ljudi, ki so poprej
bivali v Gorici, jih je sedaj tam
komaj še nekaj stotin. Ali se-
daj sem dobil Gorico čisto dru-
gačn. Ljudje so se zopet poja-
vili. Vsak dan nam pošiljajo
Italijani nove granate, ali ven-
dar vsak dan dohajajo ljudje
zopet nazaj v mesto. Ti ljudje
pa se ne nastanjajo v svojih
prejnjih stanovanjih, marveč
pod zemljo. More se reči, da
vsa Gorica stane pod zemljo.
Prav nevjeto je, kako je člo-
vek žilav in kaj vse more pre-
nesti. Vsako jutro jih zbudi
gmenje topov. Oni ljudje, ki se
vračajo, so največ delavci ali
služabniki, ki imajo paziti na
hiše, težaki itd. Živijo kakor
stari kristjani, ki so se skrivali
v katakombah. In tudi način
življenja je povsem podoben
takratnemu. Vsi so vedno v
kletih. Samo včasih se pojavi
na ulici kakka žena, ki se upa
priti na dan, da prinese jedil.
Ali ne le ti siromašni ljudje,
tudi službena Gorica je pod
zemljo. Javna uprava se je pre-
selila v kleti. Ko človek stopi
v klet, se spodtakne vsak tre-
mule ob kak pisalni stroj ali
slamnjak. Tu dela jeden, tam
je telefon, posebna miza, umi-
valnik, kuhinja hitro blizu njih.
Gospodje pri upravi pa niso iz-
gubili humorja. Ko sem vpra-
šal za neko upravno poslopje,
mi je odgovoril uradnik: Je
zgorelo, ali tu v kleti imamo že
drugo....

UBEGLI RUSKI VJETNIK
IN NEMSKI DEZERTER.
Stvar se je zgodila v bližini
Etna na Holandskem. Neke-
ga dne je šel etenski orožnik
na patruljo in res se mu je po-
srečilo, kmalu zaslediti dva
moža, ki sta se mu zdeli sum-
ljiva. Vpraša ju, odkod in kam
in za cenjeno ime, kakor je to

navada pri radovednih orožni-
kih. "Tjip mja Bobel babel",
mu odgovori eden, drugi zna-
nemsko in mu pove, da je de-
zertier in da je vzel s seboj te-
ga človeka, ki je pobegel ruski
vjetnik. To je bilo nekaj po-
sebnega za našega orožnika,
povabil je oha s seboj in ju pri-
peljal v mesto. Tam so seveda
onemoglega dezertierja in ube-
znika povabili naprej na kruh s
sirovim maslom in jima dali
kaditi. Nemec se je dal intervi-
vati, a kaj z Rusom? Spomni-
jo se, da stanuje blizu neke neke
Rusinja, bila je namreč pred-
lansko leto 14 dni v Petrogra-
du. Ta mora pomagati. "Či, ča,
čo, Bobel babel, tjip mja."
Vrag vzemi, to ni rusko, reče
dama, to je poljsko. Ej, saj ima-
jo v Ebu tudi Poljakino, ta ga
bo intervajala. Pošljejo po njo,
a kako se začudijo, ko Poljaki-
nja slovesno, malo da ne pod
prisogo, izpove, da je človek
Rus. Ponoči pa je neki straž-
nik pri vratih prisluškoval in
slišal, kako sta se Rus in Ne-
mec v naboljši holandsčini nor-
čevala iz oblasti. Sedaj sedita
pod ključem.

Kadar iščete svojega prija-
telja, sorodnika ali znanca, pa
ne veste kje je, pridite k nam
ali pišite nam, da denemo v list.
Ker je "Clevelandska Ameri-
ka" razširjena po vseh mestih,
se bo prijatelj kmalu dobil!

NAZNANILO.

Slovenskim in hrvaškim
društvom naznanjam, da bo-
dem otvorila s 1. majem plesiš-
če na Stop 126½, Nottingham.
Preskrbljeno boče z vsemi po-
trebščinami za društvene vese-
lice. Priporočam se slavnemu
občinstvu.

FRANČIŠKA HROVAT,
3932 St. Clair ave.

ZAHVALA.

Slovenska Narodna Čitalni-
ca si šteje v častno dolžnost,
da izreče iskreno zahvalo vsem
naklonjenim jej slovenskim ča-
sopisom, ki se brezplačno do-
stavljajo, in sicer: Cleveland-
ska Amerika; Narodni Vestnik;
Proletarec; Sloga; Glas Svobo-
de; Glas Naroda; Glasilo SNP;
Slovenski Narod; Glasnik in
Čas.

Odbor in članstvo
Slovenske Narodne Čitalnice.

Takoj dobijo delo navadni de-
lavci (Laborers). Stalno delo.
Dobra plača. Vprašajte pri Na-
tional Malleable Casting Co.
7706 Platt ave. S. E. (113)

Odda se soba na frontu za ene-
ga ali dva fanta brez hrane.
1165 E. 60th St.

Priporoča se dobra perica, ka-
tera pere na svojem domu. Vse
se lepo in čisto opere. 1171 E.
58th St. (12)

Prilika. \$2800 — dve hiši na
38. cesti in Payne ave. Vpra-
šajte na 1646 E. 38th St. (13)

Išče se mesarski pomočnik.
Vprašajte na 5303 St. Clair ave
(12)

Front soba s kopalščem se od-
da v najem. Za avstrijske in tur-
ške patrijote ni prostora. 1223
E. 61st St. (12)

Zanesljiv fant želi čedno opre-
mljeno sobo in hrano pri dobri
in prijazni rodbini. Cena po-
stranska stvar. Naslovite na:
G. Streiner, 1420 E. 53rd St. (12)

NAZNANILO.

Cenjenim Slovincem in Hrva-
tom naznanjam, da sem pro-
dal svojo prodajalno na 1391
E. 55th St. gospej Zaic, ter ku-
pil staro prodajalno cigar, to-
baka in slaščic. Vse na novo
urejeno. Kendi ter vsakovrstno
konflekcijsko blago, točna
postrežba in vedno sveže bla-
go. Se uljudno priporočam, po-
sebnost Slovincem in Hrvatom
v Žuženberku. Lahko me vsak-
do najde, ker sem nasproti
vsem znanega g. Breškvarja,
saloonarja in izdelovalca cigar.
FRANK STREHOVEC,
3529 St. Clair ave. (12)

Pouk v angleščini in ispolje-
ju potom dopisovanja. V Clevel-
landu tudi s privatnim učitel-
jem. Denar, ki se šrtuje za sa-
mo izobrazbo, je najbolje nalo-
žen, in ne vzame ga ne kriza ne
vojna. Pišite za pojasnila na
SLOV. K. SOLA.
8119 St. Clair ave. (48)
CLEVELAND, OHIO.

ZADNJA PRILIKA!

Vse ženske in otroče zimске
suknje iz najfinejšega blaga,
najnovije mode, vse številke,
morajo biti razprodane ne gle-
dajoč na zgubo ali dobiček po
sledečih cenah:

ZENSKE SUKNJE:

poprej \$ 7.50, sedaj \$3.25
poprej \$ 9.50, sedaj \$ 3.95
poprej \$12.50 do \$15.
sedaj samo..... \$ 6.95

Vse suknje vredne \$18 do \$25.

sedaj samo..... \$11.75

OTROČJE SUKNJE:

poprej \$4.00, sedaj \$1.98
poprej \$ 5.00, sedaj \$2.75

Vse suknje vred. \$6—\$10,
sedaj samo..... \$3.95

Zapomnite si dobro, da bla-
go kupljeno pri meni, je ga-
rantirano čisto, sveže in trpe-
žno.

Kupite sedaj, ker lahko do-
bite dve suknje za ceno ene.

Za obilen obisk se vam naj-
topleje priporočam. (11)

BENO B. LEUSTIG,
6424 St. Clair ave.
blizu Addison ceste.

National Drug Store
Slovenska lekarna.

vogal St. Clair ave. in 61. ceste.
S posebno skrbnostjo izdehuje
mo zdravniške predpise v za-
logi imamo vse, kar je treba
v najboljši lekarni. (45)

KUPČIJA MED ROJAKI!

Veliko naših rojakov je ku-
pilo že pred več leti stavbišča
(lote), na prigroutanje pod-
kupljenih agentov s tem, da bo-
do ta stavbišča v par letih več
kot trikrat toliko vredna, kolik-
or so naši rojaki tistj čas za
nje plačali. V več slučajih ima-
jo nesrečni ljudje že to do 12
let tako kupljeno zemljo. In
danes lahko kupite od zapelja-
nih rojakov za isto ceno, kot
so oni sami plačali pred 12. le-
ti. Napaka je ta: Ker naši ljud-
je preveč radi vrjamejo, kadar
jim kdo obljubi kravo za pet
grošev. Nekateri izmed teh lu-
di potrebujejo sedaj denar, in
si ne znajo pomagati. Zatorej
vsi taki, naj se oglašijo pri me-
ni, da poskusim njihove lote
prodati, ako prodam, jim raču-
nam po 5% kot za moje plačilo.
Rojaki pa, kateri želijo lote ku-
piti naj se obrnejo do mene, da
ostane cela kupčija med rojaki.

JOSEPH ZAJEC,
1378 E. 49th St. Cleveland, O.

Tel. Central 6494 R. (14)

DRUŠTVA, POZOR!

Slavnim društvom nazna-
jam, da imam na razpolago iz-
vrstno urejeni prostor za izlete
in druge zabave, vse je popol-
noma na novo urejeno, plesice,
kuhinja, barroom, itd. V slu-
čaju dežja ste zavarovani v veliki
dvorani.

Pridite in si izberite dneve
sedaj, da ne bode prepozno,
ker nekaj dni je že oddanih.
Se priporočam

JOS. KASTELIC,
(prej: Jernkove farne.)
EUCLID, OHIO.

FINO VINO

vedno dobite pri Jos. Koželn.
Belo, Niagara in concord vino.
Posebno ženskam je moje vi-
no znano. Po stari navadi Jos.
Kozely, 4734 Hamilton ave.

CENJENA NEVESTA!

Najtopleje se vam priporo-
čam v nakup vsakovrstnih čisto
svežih finih in modernih poro-
čnih oblek, slajerjev, šopkov,
kakor tudi vseh drugih potreb-
ščin, ki spadajo v to vrsto.

Vsaka nevesta ali ženina ima
v slučaju poroke precej velikih
stroškov, in torej, če si želite
svoje stroške zmanjšati in pri
kupovanju prihraniti denar,
kupite, kar potrebujete za po-
roko pri meni, kjer dobite vse
potrebščine po vedno nižji ce-
ni kakor kje drugje.

Na dan poroke pošljem k
vam na dom dobro izurjeno
spletalko, ki vam splete lase in
opravi za poroko in to čisto
brezplačno.

Za obilen obisk se najtopleje
priporočam, ker bom tudi ved-
no gledal na to, da vam točno
in pošteno postrežem.

Z spoštovanjem
BENO B. LEUSTIG,
6424 St. Clair ave blizu Addi-
son Road. (26)

Dekleta, stara 18 let in več za
stalno delo v tovarni. \$1.25 na
dan za lahko delo, \$1.50 pri
stroju. Pridite pripravljeni na
delo. Lake Erie Iron Co. 915
E. 63rd St. proti jezeru. (13)

A. M. KOLAR,

Slovenska gostilna.

3222 LAKESIDE AVE.

Se priporoča Slovincem v
obilen obisk. Točna postre-
žba. Vedno sveže pijače.

Bell Rosedale 2377 W. Cuy.
Central 6678 R. Plin in kisik.
Uradne ure od 9—12, in od
1—5. Ponedeljek, četrtek in so-
boto zvečer od 6—8.

Dr. F. L. KENNEDY,
zobozdravnik

Dretje zob brez bolečin. Delo
garantirano. Govori se sloven-
sko in nemško. 5402 Superior
ave. vogal 55. ceste. Cleveland,
Ohio. (23-46)

VOLNENI SVEDRI:

Vse moške, ženske in otroče
svedre iz čiste volne dobite se-
daj pri meni po skrajno znižani
ceni.

Kupite sedaj in si prihranite
denar, ker volna je vsak dan
dražja.

Za obilen obisk se vam naj-
topleje priporočam (11)

BENO B. LEUSTIG
6424 St. Clair ave.
blizu Addison ceste.

Soba za 1 ali dva fanta se odda.
Vpraša se na 1382 E. 41st St.
(12)

Išče se enega fanta, kateri je
zmožen za delo v groceriji in
mesnici. Fr. Gregorič, 15402
Calcutta ave. Collinwood. (12)

OBRESTI

SE ZAČNEJO VSAK DAN

VLOŽITE DENAR NA

LAKE

SHORE

BANK

in po pravilih plačamo do
dneva, ko potegnemo denar
vse

4%

St. Clair and 58th St.
Prospect and Huron
Superior and Addison.

JOS. KALAN,

6101 ST. CLAIR AVE.

Slovenska gostilna

Fine pijače za dom.
Dobro vino in likerji.
Zmerne cene.

Oglasite se pri domačini in
bodete zadovoljni.

IZURJENI ZOBOZDRAVNIK,

Dr. A. A.
Kalbfleisch

DENAR.

Roman

Francoski pisatelj Emile Zola.
Prevajal L. J. P.

Radi tega olajšan se Jordan obrne, tako mučne so mu bile vse te denarne zahteve.

"Ze prav! Jaz bodem moj članek do konca spisal, toda natančne mi, kadar bode mogoče z sešom govoriti!"

Ko se je obrnil, ga je Dejoie, kateremu je z obraza sijala srčica zadržal.

"Ali že veste, da stoji sedaj banka na sedemsto petdeset?"

Z malomarno kretnjo mu je mladi mož pokazal, kako mu je to vse eno, in je odšel zopet nazaj v uredniško sobo.

Skoro vsaki dan je zahajal Saccard na borzo v časnikarski lokal, in je včasih celo naročil ljudi v posebno, zamj rezervirano sobo, kjer se je z čisto posebnim in skrivnostnimi kupčijami barantalo. Dasi je bil Jantrou prav za prav samo šef-urednik lista "Esperance", v katerem je z veliko skrbnostjo pisal politične in znanstvene članke kar so mu celo nasprotniki pripoznavali, je bil vendar Saccardov tajni mešetar.

Pred vsem je Jantrou za banko priredil obširno reklamo. Med malimi borznimi lističi si jih je mogoče kakih deset izbral in kupil. Najboljši med njimi so bili lastnina dvomljivih bančnih hiš, katerih čisto navadna taktika je obstojala v tem, da so te lističe za dva ali tri franke letno oddajali, znesek, s katerim ni bil niti papir plačan; stroške pa so pokrivali s tem, da so z reklamo privabljenim denarjem na borzi igrali. Od dva ali tristo takih lističev, kateri so plenili Pariz in sploh celo Francijo, je Jantrou priložni volunski čut kemali iznašel one ven, kateri niso ravno preveč slegalje uganjali, in kateri se niso preveč v ugledu padli. Toda on se je sedaj bavil z velikim načrtom, da kupi "Cote financiere", list, kateri je imel dvajset let nepretrgane poštenosti za seboj. Le kazalo je, da bode treba to poštenost zelo drago plačati, zato je tudi čakal, da bode banka razpolagala z večjimi denarnimi sredstvi. Sploh pa njegove želje niso šle samo do tam, da zbere množico takih listov, kateri bi v vsaki številki oznanjevali slavo Saccardovih operacij. Stopil je v zvezo tudi z drugimi velikimi političnimi in literarnimi listi. V tem pa se je pod njegovim nadzorom vodila v "Esperance" vojna dalje, pa ne brutalna in vsiljajoca, temveč se je skušalo s prepričevalnimi dokazovanji potegniti ljudstvo nase, in mu po vseh pravilih umetnosti vrat zaviti.

Danes se je zaprl Saccard z Jantroum v sobo, ker je hotel z njim govoriti o listu. V jutranji izdaji je čital neki Huretov članek, v katerem je Jantrou s pretirano hvalo pisal o nekem zborničnem govoru, kateri je bil prejšnji dan držan v zbornici, in kateri ga je tako razjezil, da je v velikih jezi čakal na dotičnega poslanca, s katerim se je mcllil do dobra o stvari pomeniti. Na ustnah Jantrou se je pokazal nem smehljaj. Ker je bilo videti, da se ta nevihta ne zbira nad njegovo glavo, si je precej brezbrizno ogledoval svoje nohte. Bil je oblečen elegantno tesno se oprijemajočem fraku; v poletju je nosil lahek svetel površnik, v zimj se je zavijal v kožuhi, kateri je stal svojih sto louisdorjev; prav posebno skrb pa je posvečal svojemu pokrivalu in nosil vedno lesketajoči cilindar. Pri vsej njegovi eleganci pa je bilo nekaj pomanjkljivega; ako se ga je pogledalo je imel človek občutek, da je pod tem elegantnim oblačilom nekaka nečistost, nečistost globoke padlega iz Liceja Bordeaux na pariško borzo zanešene gimnazijskega učitelja. Zasluzil je letno stotisoč frankov, a porabil je dvakrat toliko; in ni se vedelo čemu, ker javno ga ni bilo videti s kako

metresó. Gotovo je imel kak skrivni pregrešek, kateri je bil tudi vzrok, da so ga odpustili iz šolske službe. Bil je plešast in na njegovem obrazu so bili kot še edini okras njegovi brki, lepi brki, kateri bi še do brega opazovalca mogli motiti.

Ko mu je Saccard zopet omenil radi smeri lista, mu je z razdraženo kretnjo moža, kateremu ni ljubo, da se ga z brezpomembnimi pogovori moti, pokazal, da ni pri volji o tem govoriti. Hotel je o resnih kupčijah govoriti, kajti Huret je pustil nase čakati.

V zadnjem času je pričel Jantrou se bavi s popolnoma novim; reklamnim načrti. V prvi vrsti je namiral napisati kakih dvajset stranij obširno knjižico o podjetjih, katere je imela banka v vidu, in to v interesantnem, poljudnem in vsakomur razumljivem stilu. S tem spisom hoče provinco preplaviti, in tudi najoddalnejše vase bodejo dobile brezplačno po nekaj iztisov. Pečal se je tudi z načrtom, da vstanovi agencijo za finančno korespondenco, katere bi sestavljala borzna poročila, in te pošiljala v avtografičnih odditih dobremu in poznanemu časopisu. Tako se bode kmalu v roke dobilo mogočno orožje in moč, na katero, morajo nasprotne jim banke računati. Jantrou, kateri je Saccarda dobro poznal, mu je toliko časa vsiljeval svoje misli in ideje, da se je Saccard izrazil, da je z njimi zadovoljen in tako je pričela tudi ta reč zoreti in se bližati svoji vstavitvi.

Minute so potekale in oba moža sta bila edina, namreč kako naj se obrne denar za reklamo, tako tudi glede svote, s katero naj se kupi molčanje nekega časnikarja neke jim sovražne banke. Iz celega njih pogovora se je videlo, da računata z neznanostjo široke mase, kateri so borzne spekulacije in bančno poslovanje, nekaj popolnoma neznanega.

Nato je hotel Jordan zadnjih petdeset vrst za svoji dve koloni spisati, tedaj pa je bil od Dejoie moten, kateri ga je klical gori.

"Aha," je rekel, "gospod Jantrou je sedaj sam?"

"Ne, gospod Jordan še ne. Toda vaša gospa soproga je tukaj in je vprašala po vas."

V skrbi je skočil Jordan ven. V zadnjih mesecih, odkar je Meohainova izvohumila, da je pod svojim pravim imenom so-trudnik pri "Esperance", je bil radi nekega svojemu krojaču danih šestih meseč po petdeset frankov, od Busha vedno preganjan.

Prvotni znesek tristo frankov kolikor so namreč menice znašale bi še dobil, toda kar ga je v obup pripravljalo so bili neznanstveni stroški in obresti, tako da je marasla skupna svota do sedemstotideset frankov. Naredil je pa tudi pogodbo, s katero se je zavezal, da bode plačeval po sto frankov mesečno; to je pa presegalo njegove moči, kajti v njegovem mladem gospodinjstvu je bilo stotine različnih potreb.

Stal je zopet pred krizo.

"Kaj pa je?" je vprašal svojo ženo v čakalnici.

Ona ni imela časa za odgovoriti, kajti vrata so bode glavne-gara urednika se z nglico odpro, in Saccard je stopil ven.

"Za vraga, kaj pa je, Dejoie?" je zaklical, "kje pa je ostal gospod Huret?"

Osupel je zajecjal sluga:

"Spoštovani gospod, njega še ni tukaj, jaz mu nisem mogel preje naročiti!"

Saccard je s kletvijo zaprl vrata, in Jordan se je lahko s svojo ženo, katero je peljal v neko stransko sobo, nemoteno pogovoril.

"O Pavel, ko bi ti vedel! Ne-ki mož je bil pri nas, neki grdi grozni mož, kateri je grdo dišal in je bil tudi pijan.... On

mi je rekel, da je z nami ven, in da je rubitev našega pohištva določena za jutri. Imel je pri sebi neki letak, katerega je po vsej sili hotel doli na vrata obesiti."

"To je nemogoče!" je rekel Jordan, "meni se ni nič dostavilo in prejeti bi moral vendar formalnosti."

"O ti samo tako misliš, toda se na to stvar še manje razumeš kot jaz. Ako pridejo pisma jih ti niti ne čitaš.... In tako sem mu dala dva franka, da mi priprile letakov, in sem prihite-la k tebi, da te takoj obvestim."

Teh mladih ljudi se je lotil obup. Njih ubogo malo poštvo v ulici de Clichy, to tako težavno v mesečnih obrokih odplačano pohištvo iz mahagonijskega, na katero so bili tako ponosni. S srcem sta vsela na tem pohištvi, ker je tudi spadal k njih sreči, od njih poročne noči je stalo tu v teh dveh malih solčnih sobah. Ali je mogoče, da se hoče vse to zarubiti in ju iz tega mirnega in tihega koticčka vržejo na cesto?

"Poslušaj!" pravi on, "mislim za predujem poprositi; si-cer nimam dosti upanja, toda naredil bodem, kar mi bo mo-že."

Nato je rekla ona:

"Jaz sem se nekaj zmisli-la. O, jaz ne bi nič rada brez tvo-je dovoljenja naredila; dokaz zato je da sem prišla sem-kaj, da s teboj govorim.... Da, mislim, da bi se obrnila na svo-je starše...."

On ji je pričel ugovarjati: "Ne, nikdar! Ti vendar veš, da nočem od njih nič imeti."

Sicer mu niso njeni starši nič žalega storili, toda on je občutil nekak gnev od njih radi njih takratnega hladnega zadržanja, ko so po samomoru njegovega očeta in po izgubi njegovega imetja, šele po trdo-vratnem zahtevanju njih hčere privolili v že dolgo zaželjeno ženitev, poleg tega pa ji niso, v trdnem prepričanju, da člo-vek, kateri pri uredništvu piše, si mora znati pomagati, niti soua dote dali. Pozneje da bo-de njih hčer že pododvala. In oba mlada človeka sta se zav-zela, da rajš stradata, kot pa da starše za pomoč prosita.

"Jaz ti zagotavljam, da je naš ponos smešen. Jaz sem ven-dar njih edini otrok, in nekega dne bode itak vse moje!.... Moj oče ponavlja vsem ljudem, kateri ga hočejo poslušati, da si je s svojo trgovino s platnom za šotore prisluzil petnajstisoč frankov rente; poleg tega pa poseduje tudi vilo z lepim živ-otom, kjer kot privatni živijo.... Je neumno, da se mi ta-ko mučimo, v tem ko oni v iz-obilju živijo. Sploh pa niso bili hudobni. Jaz grem k njim."

Ona je bila ženica smešne hrabrosti in odločnega izgleda, s zelo praktično željo, da nare-di svojega moža srečnega, ka-teri je mogel toliko delati, brez da bi od kritike ali publike do-segel kaj drugega kot popolno brezbriznost in nekaj klofut. O, ta denar! Bila bi tudi velika neumnost od njega, tako než-nočutnega igrati, ona mu ven-dar toliko dolguje in ga tako ljubi. To je bil njen pravični princ: zaklade svoje rodbine mu hoče s svojimi malimi roči-cami položiti pred noge, in ga podpirati na njegovem zmago-slavnem pohodu za prihoritev sveta.

"Poslušaj," je rekla v tem, ko ga je poljubila, "jaz ti mor-am vendar nekaj koristiti."

On se je udal in dogovorila sta se, da gre ona takoj k svo-jim staršem in da se zopet z denarjem povrne, tako da bode še ta večer skušal to plačati.

Ko jo je on spremljal do hiš-nih vrat, sta se morala oba umakniti, da sta pustila Hureta mimo, kateri je končno dospel. Vrnivši se v redakcijsko so-ba, je zaslusal Jordan glasno go-vorjenje iz sobe Jantroua.

Saccard je zahteval brezpo-gojno pokorščino. Vedel je do-bro, da je imel svoje ljudi radi upa na dobiček in radi strahu pred izgubo v igri, katero je z njimi igral, popolnoma v svo-jih rokah.

"Tako? Ste vendar prišli?" je zaklical Huret. "Ali ste se

zamudili v zbornici, da ste lah-ko ministru svoj članek poklo-nili?... Meni je dosti tega, ali slišite, čakal sem na vas, da vam povem, da mi je dosti te-ga, in da v bodočnosti z čim drugim pričnete!"

Osupel je pogledal Huret Jantroua. Ta pa trdno odločen, da mu ne priskoči na pomoč, ker se ni hotel Saccardu zame-riti, si je gladił brke, in gledal v strop.

"Kako, z čim drugim?" je končno odgovoril Huret. Jaz vendar delam to, kar ste vi od mene zahtevali!.... Ko ste vi prevzela "Esperance" ta odloč-no katoliški in rojalistični list, ste mi vendar naročili, da naj spišem celo vrsto pohvalnih člankov, da se vašemu bratu pokaže, da mu niste sovražni."

"Vi ogrožate smer lista, in tega vas jaz obtožujem.... V resnici občutim tudi jaz hval-ležno naklonjenost do cesarja, pa s tem še ni rečeno, da se napada cesarstvo, ako se ome-ni nareje napake.... Tukaj ima-te smer našega lista: zvesta naklonjenost dinastiji, toda pol-na neodvistnost napram mini-strom."

Huret in Jantrou sta ga osu-pla poslušala radi njegove je-ze, katere nista pričakovala.

"Vidite," je povzel zopet Saccard, "Je ravno tako kot z našim zunanjim položajem! Odkar se je naredila pogodba v Villafranki po bitki pri Sol-rinu, ima Italija neko jezo na nas, ker nismo vojevali vojne do konca, in ker jim nismo po-darili Benetk. Tako je sedaj sklenila zvezo z Prusijo, ker si je gotova, da ji bode ta po-magala potolči Avstrijo...."

Kakor hitro izbruhne vojna, bode videli zmehšanje in ma-šó veliko zadrego, zlasti, ker smo zelo slabo naredili, da smo pustili Bismarku in pruske-mu kralju vojvodine, da je to zaušnica temu se ne more opo-rekati, in nam je treba samo še, da jim drugo lice ponudimo.... O vojna je neizogibna. Ali se še spominjate, kako so padle cene italijanskih in francoskih papirjev v preteklem mesecu, ko se je samo mislilo na mož-nost našega vmešanja v nemške zadeve.... Predno preteče štir-najst dni, bode morda cela Ev-ropa v ognju."

Vedno bolj se čudeč je za-šel Huret proti svoji navadi v ogenj.

"Vi govorite kot listi opozi-cije, saj menda vendar močete, da bi korakala "Esperance" za "Sieccle" in drugimi listi jed-nacega kova? Ako pusti cesar v vojničinskem vprašanju se tako ponizevati, in ako pusti sedaj Prusijo nakaznovano, da se poveča, tedaj pride to od tega, da leži v Mehiki cel ar-madni kor vojaštva. Dobro, ho-dite odkriti, z Mehiko je iz-igramo in naše čete se že vra-čajo. Potem me razumem kaj hočete moj dragi. Ako želite, da dobi papež Rim, zakaj se po-tem delate kot da prehitro sklenjeni mir v Villafranki gra-jate? Benetke Italijanom? Po-tem so Italijani predno poteče dva meseca v Rimu; to veste tako dobro kot jaz, in Rougon ve tudi, dasi na govorniškem odru govori ravno obratno...."

"Aha! Vi toraj sprevidite, da je on slepar!" je zaklical Saccard ponosno. "Nikdar se ne bode papeža dotaknilo, ali me razumete? Brez da bi se cela katoliška Francija ne vzdignila za njegovo obrambo.... Mi bi mu potem naš de-nar ponudili, da ves denar naše banke. Jaz imam že neki plan, v katerem je zainteresirana tu-di naša kupčija, in povem vam, da vem za stvari, o katerih ne bi se rad govoril."

Tu je pričel Jantrou pazno poslušati. Pričelo se mu je da-niti, in sklenil je to v naglosti vloženo besedo izkoristiti.

"Sploh," pravi Huret, "jaz hočem sedaj vedeti pri čem da sem prav za prav, radi mojih člankov namreč.... Ali hoče-te, da se vmeša Francija ali ne? Ako smo mi za narodnostni princip, s kako pravico se mo-remo potem mešati v italijan-ske in nemške zadeve?...."

Ali hočete, da naredimo vojni pohod proti Bismarku? Da! V

imeni naših ogroženih meja... Vse iz sebe je skočil Saccard polkoncu in zaklical:

"Kaj jaz zahtevam? Da me Rougon nima še naprej za be-daka!.... Kako! Po vsem tem kar sem že naredil! Jaz si ku-pim časnik, največjega nje-go-vih sovražnikov, naredim iz njega dobri politični vladi vdan organ, vam dovoljujem, da mu že mesece dolgo v njemu sla-vo poje, in nikdar se nam ta vražji človek niti z najmanjšo uslugo neče hvaležnega izka-zati!"

Mirno je poslanec pripomnil, da so tam v Orientu ministrova priporočila inženirju Hamelinu dosti koristila, in mu vsa vrata odprla.

"Pustite me vendar že na miru! Saj on ni mogel druga-če.... Ali me pa je kedaj o kakih važnih borznih stvareh obvestil, o katerih je on dobro podučen? Spomnite se vendar! Dvajsetkrat se vam že naročil, da skušajte iz njega kaj izvleči, saj ga vidite vsaki dan — toda vi mi niste še niti enega dobre-ga poročila prinesli...."

"Da resnica, toda on ne go-vori rad o borznih tajnostih, kajti pozneje se navadno ved-no človek kesa."

"Kaj še! Ali ima proti Gun-dermanu tudi take pomisleke? Meni se dela poštenjaka, a Gundermanu pošilja poročila."

"Da, Gunderman! Vsi rabi-jo Gundermana, kajti brez nje-ga niso v stapu nikjer dobiti posojila."

Sedaj se je pričel Saccard ve-selo smejati in z rokami plo-skati.

"Tu imamo, vi priznavate! Cesarstvo je prodano židom, umazanim židom. In tudi naš denar je zato tukaj, da pride v te pohlepne židovske kremp-lje. Naši banki ne bode nič dru-gega preostajalo, kakor se zgruditi v prah in blato!"

Pričel je dajati duška svoji jezi, katero je občutil do rodu teh izkoriščevalcev in skupov-hov, kateri že cela stoletja pije ljudsko kri, rod ki je popolno-ma brezbrizen, pa naj si bo opljuvan ali tepen.

Zlasti se je jezil na Gunder-mana, v svoji škodoželjnosti bi ga rad uničil, dasi je vedel, da je to stena, ob kateri bi si vsak-do razbil glavo, kdor bi se drz-nil to poskusiti. O ta Gunder-man! V srcu Prus, dasi v Fran-ciji rojeni. Gotovo so bile vse njegove simpatije in želje za Prusijo, in on bi rad iste denar-no podpiral. Mogoče je tajno podpiral Pruse! Kaj se ni že enkrat jasno izrazil, da v slu-čajju vojne med Prusijo in Francijo, bode zadnja težko žaljiva?

"Meni je dosti tega, razume-te Huret, in zapomnite si: ako mi moj brat noče koristiti, te-daj tudi jaz njemu nočem.... Šele kadar mi bode od njega prinesli kakšno dobro poročilo, šele tedaj vam dovoljujem, da mu poje vaše zahvalne pes-mi. Ali ste na jasnem?"

To je bilo še prejasno. Jan-trou si je pričel zopet gladiti brke. Huret pa iz svoje mor-manske previdne kmečke opre-znosti zdrumljen, je bil v veli-ki zadregi. Na oba brata je zi-dal svojo srečo in nobenemu se ne bi rad zameril.

"Imate prav," je mrmral, "obljubim vam, da bodem storil vse, kar je v moji moči, da dobim zaupljiva poročila od tega velikega moža."

Že je pričel Saccard, kateri je svojo vlogo izzigral, zopet šaljivo:

Radi vas samih delam jaz tako; vaši ljubi prijatelji.... Ved-no sem vse zaigral in vedno letno en milijon pognal."

Pričel je zopet govoriti o re-klami.

Dalje prihodnjiš.

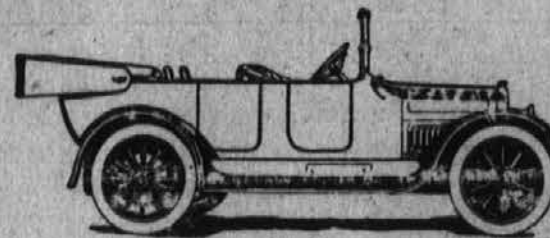
NAZNANILO.

Cenjenim rojakom naznanjam, da sem kupil nov avtomobil "CADILAC 8" na osem cilindrov, da mi bode mogoče občinstvu postreči ob vsaki priliki, za ženitovanje, izlete, krste in pogrebe. Cene bodo kakor vedno nizke. Postrežba točna. Pokličite nas po dnevu ali ponoči, vedno smo na razpolago.

Posebna prilika se nudi novoporočencem, ki kupijo pri nas za \$50.00 ali več v gotovini pohištva, imajo

BREZPLACNO

na razpolago en avtomobil od 8 jutraj do 12 dop. ob ženitovanju.

Rojake opozarjamo na naš moderno urejeni pogrebni zavod. Zahvalna pisma so nam najboljši dokaz, da smo priredili najbolj urejene sprevode in to še za tako nizko ceno, kot nikdo drugi.

Moderna Ambulanca vam je na razpolago po dnevi ali ponoči.

POGREBNI ZAVOD ODPRT NOČ IN DAN.

Se priporočam za nadaljno naklonjenost

JOS. ŽELE, 6108 St. Clair Ave.

Tel. Princeton 4194 W.

GNJUS PRED HRANO.

Kaj je vzrok, da ste zgubili apetit? Mnogokrat se zgodi, da nam mahoma zgine apetit in da se nam hrana celo stadi. Zdi se kot bi narava hotela zmanjšati uživanje hrane, katere ne more prebaviti. Oslabljeni organi za prebavo ne morejo delovati in se branijo sprejeti hrano. To kaže, da je treba organe pojačati, da opravljajo svoje delo brez truda. Mi želimo priporočiti

Trinerjevo Ameriško Grenko Vino.

To veliko zdravilo bo v prvem mestu očistilo prebavljalne organe in jih pojačalo. Zguba apetita in gnjus pred hrano, bo polagoma zginit in zopet bode imeli

Zdrav apetit, telesno moč in duševno energijo.

Kakor hitro vam manjka ena izmed teh treh potreb življenja, morate rabiti Trinerjevo ameriško grenko vino in posledica vas bo prijetno iznenadila. Rabite ga tudi pri

NEMIR PO JEDI, ZAPRTJE, KISLA ALI GRENKA BRUHANJA, MORSKA BOLEZEN, PLINI, KRČI.

Lahko ste prepričani, da vam prinese Trinerjevo ameriško grenko vino zaželeno pomoč.

PO LEKARNAH.

CENA \$1.00

Jos. Triner,

IZDELOVALEC

1335-39 So. Ashland Ave.

Chicago, Ill.

Vaša družina bi morala imeti vselej dobro sredstvo proti kašlju pri roki. Rabite TRINERJEV "COUGH SEDATIVE", kjer ni nobenih strupenih primesi, kakor morfin ali kloroform. Rabite ga pri kašlju, hripavosti, bronhitis bolečinah v grlu in t. d. Cena 25 in 50c, po pošti 35 in 60c.